

Aprob

Ion PERJU
Ministru

RAPORT **privind realizările Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului** **LA COMPONENTA PROTECȚIA MEDIULUI ȘI RESURSE NATURALE** **în anul 2020**

Pe parcursul anului 2020 activitatea Ministerului la **componenta protecția mediului și resurse naturale** a fost orientată în realizarea principiilor privind dezvoltarea durabilă, întru asigurarea unui mediu curat pentru sănătatea populației prin perfecționarea cadrului normativ *de mediu la prevederile legislației UE din domeniu* și elaborarea reglementărilor de punere în aplicare a noului cadru normativ în domeniile privind prevenirea poluării, protecția aerului atmosferic, gestionarea resurselor naturale și resurselor de apă, managementul deșeurilor și substanțelor chimice și schimbări climatice.

Eforturile instituțiilor de mediu au fost concentrate la realizarea activităților de protecție și utilizare rațională a resurselor naturale disponibile în Republica Moldova, precum și implementarea angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, a Strategiei de Mediu pentru anii 2014-2023 și Strategiilor sectoriale din domeniul protecției mediului.

Reieșind din funcția de bază a ministerului de elaborare a cadrului normativ de mediu, a continuat îmbunătățirea și ajustarea acestuia la prevederile legislației europene, pe parcursul anului 2020 fiind aprobate **circa 25** acte normative în domeniul mediului și resurselor naturale.

Cele mai importante dintre acestea sunt:

- *Legea nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase (SEVESO)* - care reglementează măsurile de prevenire a accidentelor și de limitare a consecințelor acestora asupra sănătății umane și asupra mediului, prin transpunerea Directivei 2012/18/UE (SEVESO III);
- *Legea nr. 159/2020 pentru modificarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon, aprobat prin Legea nr. 852/2002*, fiind introduse modificări referitoare la interzicerea importului noilor echipamente frigorifice și de

climatizare a aerului care funcționează pe bază de hidroclorofluorocarburi (HCFC), substanțe care afectează stratul de ozon și a căror import și consum se reduce anual;

- *Legea nr. 89/2020 pentru ratificarea Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții (BEI) privind implementarea proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova”, în mărime de 25 mil. Euro. Investiția este un împrumut suveran care prevede și partea de grant.*
- *Planul de gestionare a riscului de inundații pentru districtul bazinului hidrografic Nistru și Planului de gestionare a riscului de inundații pentru districtul bazinului hidrografic Dunărea–Prut și Marea Neagră (HG nr. 562/2020) – care includ măsuri și activități de dezvoltare și reabilitare a infrastructurii de protecție împotriva inundațiilor;*
- *Regulamentul privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, aprobat prin HG nr. 561/2020;*
- *Regulamentul privind bateriile și acumulatori și deșeurile de baterii și acumulatori, aprobat prin HG nr. 586/2020;*
- *Regulamentul privind limitarea emisiilor de COV cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor (HG nr. 914/2020);*
- *Regulamentul privind controlul emisiilor de COV rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere (HG nr. 587/2020);*
- *HG nr. 444/2020 cu privire la instituirea mecanismului de coordonare a activităților în domeniul schimbărilor climatice;*
- *HG nr. 442/2020 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 199/2014 cu privire la aprobarea Strategiei de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028), care prevede asigurarea graduală a accesului la apă și sanitație adecvată pentru toate categoriile de populație, contribuind astfel la asigurarea dreptului omului la apă potabilă sigură ca un drept fundamental al omului.*

A continuat consolidarea **cadrelor instituționale** de implementare a politicilor în domeniul gestionării resurselor de apă și a resurselor forestiere, fiind elaborate și aprobate acte normative privind reformarea instituțiilor subordonate respective. Prin HG nr. 560/2020 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (Monitorul Oficial, 2020, Nr. 199-204 art. 699) au fost operate modificări în HG nr. 150/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției

„Moldsilva”, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acesteia, care se axează pe modificarea structurii organizatorice a aparatului central, ulterior urmează reorganizarea structurilor subordonate (întreprinderilor de stat). Numărul de personal al Agenției „Moldsilva” a fost majorat de la 20 unități la 39 unități.

Proiectul hotărârii Guvernului „Cu privire la organizarea și funcționarea Agenției „Apele Moldovei” este la etapa de elaborare a analizei impactului de reglementare.

Pe parcursul a. 2020 Agenția de Mediu a continuat procedura de acreditare a Laboratorului de Referință de Mediu conform foii de parcurs pentru acreditarea Laboratorului. În data de 15 septembrie 2020 a fost depus dosarul la Organismul Național de Acreditare (MOLDAC) pentru acreditarea inițială a laboratorului, iar în urma evaluării directe desfășurate în perioada 17-18 decembrie 2020, echipa de evaluatori a metodelor de încercare (MOLDAC) a constatat o serie de observații și neconformități, care au fost înlăturate și soluționate de către Agenție. Certificatul de acreditare la cerințele standardului SM EN ISO/IEC 17025:2018 a fost obținut de către Agenție în luna martie 2021.

În domeniul prevenirii poluării și reducerii impactului negativ asupra mediului a fost adoptată Legea nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, care reglementează măsurile de prevenire a accidentelor majore care implică substanțe periculoase, stabilirea sistemelor de control și de management, precum și de limitare a consecințelor acestora asupra sănătății umane și asupra mediului înconjurător, în vederea asigurării unui nivel ridicat de protecție și siguranță la nivel național și internațional, prin transpunerea Directivei 2012/18/UE (SEVESO III). De asemenea, a fost inițiat procesul de elaborare a cadrului normativ de punere în aplicare a *Legii nr. 108/2020*, care include un set de șase Regulamente elaborate conform prevederilor art. 24 alin. (2) lit. c).

Pentru asigurarea unei aproximări dinamice a cadrului normativ național la Directivele UE în domeniul evaluării impactului asupra mediului și evaluării strategice de mediu în anul 2020 a fost lansat procesul de modificare a cadrului normativ existent în domeniul evaluării impactului asupra mediului pentru aducerea acestuia în concordanță cu Directiva 2014/52/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, a Convenției Espoo, a Protocolului ESM, dar și înlăturarea deficiențelor identificate în procesul de aplicare a Legilor EIM/ESM. Cu suportul experților CEEONU în cadrul proiectului regional EU4Environment au fost elaborate două rapoarte privind analiza cadrului național în domeniul EIM și ESM, identificarea lacunelor legislative și elaborate recomandări pentru noul proiect de lege.

În scopul eficientizării sistemului de autorizare a activităților cu impact asupra mediului înconjurător, a continuat elaborarea proiectului de lege privind emisiile industriale, care include componenta de autorizare integrată de mediu, valorile limită de emisii și prevederile privind instalațiile mari și medii de ardere. Proiectul transpune Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale și Directiva 2015/2193 privind limitarea emisiilor în atmosferă a anumitor poluanți provenind de la instalații medii de ardere. A fost elaborată analiza impactului de reglementare (AIR) la proiectul de lege privind emisiile industriale și aprobată în Ședința Grupului de lucru AIR din data de 26.05.2020. Ulterior s-a lucrat la definitivarea și consultarea proiectului cu Grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de lege și publicul. Având în vedere complexitatea proiectului de lege privind emisiile industriale, elaborarea acestuia va continua și în 2021.

Pentru consolidarea cadrului normativ privind taxele și plățile pentru poluarea mediului a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, care include propuneri de modificare a art. 6, 9 și 10 din Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului cu referire la plățile pentru emisiile și deversările de poluanți și depozitarea deșeurilor.

Astfel, prin Legea nr. 257/2020 cu privire la modificarea unor acte normative (politica bugetar-fiscală pentru 2021) au fost aprobate doar propunerile de modificare a art. 9 din Legea nr. 1540/1998, fiind excluse plățile pentru deversările de poluanți cu apele uzate în sistemele de canalizare începând cu 01.01.2021 (art. 9 alin. (1) și pct. 3 din note la anexa nr. 5). Scopul acestor modificări este eliminarea dublei impozitări a agenților economici de la plata pentru evacuarea apelor uzate în sistemul public de canalizare. Plata pentru deversările de ape uzate (epurate sau neepurate) direct în obiectivul acvatic (emisar) se menține în continuare a fi achitată de agenții economici care sunt subiecții acestei plăți.

De asemenea, în scopul facilitării/simplificării procedurii de calculare a plăților pentru emisiile și deversările de poluanți pentru subiecții impunerii cu plata pentru poluarea mediului a fost elaborată darea de seamă semi-automatizată (Formularul EMPOLDEP19) în format Excel, precum și instrucțiunea privind modul de completare a dării de seamă automatizate privind plata pentru poluare pentru emisiile și deversările de poluanți, în baza prevederilor Legii nr. 1540/1998 și a Ordinului MADRM nr. 15/2019 cu privire la aprobarea formularului dării de seamă (EMPOLDEP19), modului de completare a acesteia și a Instrucțiunii privind modul de calculare și achitare a plăților pentru emisiile și deversările de poluanți și depozitarea deșeurilor. Formularul a fost plasat pentru utilizare de către agenții economici pe pagina web oficială a

ministerului.

Acțiunile privind introducerea sistemului de eco-etichetare au fost lansate în luna iunie 2020. Cu suportul proiectului EU4Environment (UNEP) a fost elaborat raportul *„Evaluarea sistemului de etichetare ecologică existent în Republica Moldova, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene”* (pentru bunuri/produse și servicii ecologice) și *„Foaia de parcurs privind crearea unui sistem național de etichetare ecologică”* pentru stabilirea/alinierea unui sistem de etichetare ecologică în Moldova. Pe data de 18.12.2020 a avut loc webinarul on-line privind Etichetarea Ecologică în cadrul căruia au fost prezentate și discutate cu părțile interesate Raportul și Foaia de parcurs menționate. S-a inițiat lucrul asupra elaborării proiectului regulamentului privind etichetarea ecologică prin transpunerea Regulamentului (EC) Nr. 66/2010 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 cu privire la etichetarea ecologică a UE.

În a. 2020 a continuat realizarea activităților de promovare a principiilor economiei verzi și integrarea aspectelor de mediu în politicile și legislația sectorială. Un instrument important și eficient în acest sens este activitatea *Grupului de lucru interministerial pentru promovarea dezvoltării durabile și economiei „verzi”* (Ordinul comun al MEI și MADRM nr. 65/63 din 18 martie 2019) responsabil de coordonarea implementării Programului de promovare a economiei „verzi” în Republica Moldova pentru anii 2018-2020 și a proiectului EU4Environment/Uniunea Europeană pentru Mediu în Republica Moldova. Activitatea GL a demonstrat capacitatea de a promova valorile dezvoltării economice în armonie cu mediul, integrarea principiilor economiei verzi în toate sectoarele, în scopul eficientizării resurselor și dezvoltarea economiei circulare, care trebuie să devină o realitate pentru atingerea priorităților de protecție a mediului și de adaptare la schimbările climatice.

Astfel, pe parcursul a. 2020 Grupul de lucru s-a întrunit în 2 ședințe (14 februarie 2020, 11 septembrie 2020) la care a fost prezentat și discutat progresul implementării proiectului EU4Environment în Moldova în 2019 și în 2020, planurile pentru 2020 elaborate de partenerii de implementare și activitățile planificate pentru 2021. De asemenea, pe data de 29 mai 2020 au avut loc consultări în cadrul proiectului EU4Environment între Comisia Europeană, partenerii de implementare și punctele naționale de contact EU4Environment privind evaluarea procesului de realizare a activităților planificate și formulate propuneri de actualizare și ajustare a termenilor sau activităților proiectului EU4Environment, în contextul situației pandemice care a afectat realizarea unor acțiuni în termenul stabilit.

În scopul promovării economiei „verzi” la nivel național a fost organizată pe data de 31 ianuarie 2020 ediția a 5-a a Mesei Rotunde „Economia verde. Fabricat în Moldova” și desfășurată campania națională de informare și comunicare de Săptămâna Verde Europeană 2020 cu tematica „*Un nou început pentru oameni și natură*”, în perioada 19-23 octombrie 2020.

În scopul asigurării creării sistemului de management integrat de gestionare al **calității aerului** a fost dezvoltat și *aprobat proiectul de lege privind calitatea aerului atmosferic* (HG nr. 863/2020), care transpune Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arsenicul, cadmiul mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător. Proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură de către Parlament la data de 16.03.2021. Adoptarea proiectului Legii va contribui la identificarea și punerea în aplicare a măsurilor eficiente de reducere a emisiilor de poluanți atmosferici în scopul minimizării efectelor nocive asupra sănătății umane și a mediului.

Pentru reglementarea emisiilor de compuși organici volatili în aerul atmosferic a fost aprobat *Regulamentul privind limitarea emisiilor de COV cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor* (HG nr. 914/2020), care transpune Directiva 2004/42/CE și *Regulamentul privind controlul emisiilor de COV rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere* (HG nr. 587/2020), care transpune Directiva 94/63/CE.

În anul 2020, Republica Moldova s-a alăturat inițiativei ONU privind marcarea pe data de 7 septembrie a *Zilei internaționale a aerului curat pentru cerul albastru*. În acest context, au fost organizate activități de conștientizare și sensibilizare a populației privind importanța păstrării și îmbunătățirii calității aerului.

La nivel național au fost lansate activitățile de implementare a proiectului regional EU4Climate, care acordă asistență țării noastre în adoptarea măsurilor concrete împotriva schimbărilor climatice prin implementarea Acordului de la Paris.

În conformitate cu angajamentele asumate de țară în cadrul Convenției privind **schimbările climatice** (CONUSC), în martie 2020 Republica Moldova a transmis Secretariatului CONUSC Contribuția Națională Determinată (CND2) actualizată, fiind a 4 țară din lume care și-a prezentat CND2. Republica Moldova și-a stabilit să atingă ținta necondiționată de 70% a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) până în anul 2030 în comparație cu anul de referință 1990. În cazul în care țara va

beneficia de asistență financiară și tehnică din partea comunității internaționale, nivelul de reducere condiționată a emisiilor ar putea atinge 88% față de nivelul anului de referință. Implementarea CND2 și căile de atingere a Țintelor mai ambițioase au fost discutate în cadrul evenimentelor regionale organizate de proiectul EU4Climate în octombrie și noiembrie 2020.

Cu suportul proiectului EU4Climate a fost elaborat pachetul de documente pentru revizuirea Sistemului Național de Monitorizare și Raportare (SNMR) a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), prin alinierea la cadrul de reglementare cu nivel înalt de transparență pentru acțiuni și suport, conform Articolului 13 al Acordului de la Paris, precum și elaborate recomandări de integrare a aspectelor de schimbări climatice în politicile sectorului gestionarea deșeurilor al Republicii Moldova. Concomitent, proiectul EU4Climate își propune și elaborarea "Ghidului sectorial privind integrarea schimbărilor climatice în politicile sectorului deșeurilor în conformitate cu Acordul de la Paris".

În anul 2020 a fost stabilit mecanismul de implementare a măsurilor de adaptare la schimbările climatice și de atenuare a acestora prin instituirea *Comisiei Naționale privind schimbările climatice*, structură, care va promova dialogul, coordonarea, colaborarea și coerența între sectoare în procesul de planificare și implementare a acțiunilor de adaptare la schimbările climatice (HG nr. 444/2020). Componenta nominală a Comisiei a fost aprobată prin Dispoziția Guvernului nr. 144/2020.

În 2020, Republica Moldova a beneficiat de un suport financiar din partea Fondului Verde pentru Climă (FVC) în valoare de 2,1 milioane dolari americani (USD) pentru implementare proiectului „*Promovarea Procesului de Planificare și Adaptare a RM la Schimbările Climatice*” (NAP 2), implementat de UNDP (*proiect lansat la 13.10.2020*). Proiectul, care se va derula până în a. 2024 va permite o mai bună gestionare a riscurilor privind schimbările climatice cu care se confruntă țara noastră și se va concentra pe cele mai afectate sectoare, ca cel al transportului, energiei, apei, silviculturii și sănătății. De asemenea Republica Moldova a beneficiat din FVC de un suport financiar în valoare de 685 mii USD pentru implementare proiectului „*Integrarea adaptării în procesele de planificare în vederea reducerii vulnerabilității la schimbările climatice la nivel național, central și local în sectorul agricol*”, implementat de FAO.

În scopul asigurării realizării angajamentelor asumate în cadrul CONUSC, au fost evaluate activitățile întreprinse privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, stabilite în Strategia de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova (HG nr. 1470/2016). La fel, a fost evaluat nivelul de adaptare a sectoarelor economiei naționale

la schimbările climatice, conform Strategiei Republicii Moldova de adaptare la schimbarea climei până în anul 2020 (HG nr. 1009/2014). În baza rezultatelor evaluării, vor fi planificate noi activități de atenuare și adaptare la schimbările climatice.

În scopul prevenirii distrugerii **stratului de ozon** și asigurării îndeplinirii angajamentelor Republicii Moldova în cadrul Protocolului de la Montreal privind substanțele care distrug stratul de ozon și reducerii globale a producției și consumului de hidrofluorcarburi (HFC) – gaze cu un înalt potențial de încălzire globală, a fost aprobat proiectul de lege pentru aderarea Republicii Moldova la Amendamentul la Protocolul de la Montreal privind substanțele care distrug stratul de ozon, adoptat la 15 octombrie 2016, la Kigali (Rwanda) (HG nr. 536/2020). Proiectul de lege se examinează în cadrul Comisiilor Parlamentare. În același context, a fost inițiată elaborarea *proiectului de lege privind gazele fluorurate cu efect de seră*, care transpune Regulamentul UE nr. 517/2014 privind gazele fluorurate cu efect de seră.

În anul 2020 a fost elaborat Raportul privind nivelul de realizare a activităților stabilite în Planul de acțiuni pentru implementarea în perioada 2016-2020 a *Programului de suprimare eşalonată a hidroclorofluorocarburilor halogenate pentru anii 2016-2040* (HG nr. 856/2016). În rezultatul acțiunilor realizate pe parcursul anilor 2016-2020 a fost atins obiectivul stabilit pentru etapa I a *Programului* - reducerea consumului de HCFC cu 35% din nivelul de bază, către anul 2020. De asemenea, au fost operate modificări în *Programul de suprimare eşalonată a hidroclorofluorocarburilor halogenate pentru anii 2016-2040 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia în anii 2016-2020* (HG nr. 801/2020). Prin această Hotărâre a fost aprobat un nou *Plan de acțiuni* pentru implementarea în anii 2021-2025 a etapei a II-a a *Programului de suprimare eşalonată a HCFC*, care are drept obiectiv reducerea consumului de HCFC cu 67,5% către anul 2025. Planul de acțiuni include activități ce vizează perfecționarea cadrului normativ, precum și măsuri de ordin economic și organizatoric, care vor contribui la atingerea obiectivului stabilit.

Pentru realizarea angajamentelor asumate în cadrul Protocolului de la Montreal, țara noastră reduce anual importul substanțelor care distrug stratul de ozon. Astfel, *cantitatea totală de HCFC permisă pentru import în țară în anul 2020 a constituit 11 tone metrice*. În cadrul ședinței Comisiei de repartizare a contingentelor pentru anul 2020 au fost stabilite contingentele anuale de import a HCFC pentru cinci agenți economici, importatori de asemenea substanțe: S.C. „Dina Cociug” SRL, S.C. „Ecolux” SRL, „York Refrigerent” SRL, „Frig Industrial” SRL și „Frio-Dins” SRL.

În anul 2020, cu suportul Fondului Multilateral al Protocolului de la Montreal, în cadrul proiectului „Planul de management privind suprimarea eşalonată a HCFC” (componenta UNEP şi UNDP) au fost realizate următoarele activităţi orientate spre atingerea obiectivului de reducere a consumului de HCFC cu 35% din nivelul de bază, către anul 2020:

- organizat cursul de instruire pentru specialiştii care activează în sectorul frigorific şi de condiţionare a aerului, fiind instruiţi, 12 specialiştii în domeniul tehnicii frigului, evaluaţi acordate certificate de competenţă profesională.

- realizate activităţi destinate instruirii funcţionarilor vamali în domeniul protecţiei stratului de ozon;

- Publicat *„Ghidul funcţionarului vamal privind reglementarea importului/exportului substanţelor care distrug stratul de ozon, precum şi al echipamentelor şi produselor ce conţin asemenea substanţe (ediţie actualizată)”* şi organizarea seminarelor de instruire pentru funcţionarii vamali privind controlul şi monitoringul importului/exportului substanţelor care distrug stratul de ozon.

Prin proiectul „Planul de management privind suprimarea eşalonată a HCFC” (componenta UNDP), care s-a axat pe promovarea noilor tehnologii în sectorul frigorific şi de condiţionare a aerului, a fost implementat un proiect pilot demonstrativ în scopul încurajării agenţilor economici privind aplicarea instalaţiilor moderne de refrigerare, ce funcţionează pe bază de agenţi frigorifici naturali. Drept urmare, două companii din Chişinău au beneficiat de sprijin financiar în valoare de 32.000 dolari SUA fiecare, pentru a instala echipament modern, ce utilizează agent frigorific natural CO₂. Proiectele au fost finalizate în luna iunie 2020.

De asemenea, în scopul sensibilizării publicului, în perioada 7-17 septembrie 2020, la Chişinău, s-a desfăşurat campania dedicată celebrării a 35 de ani de la semnarea Convenţiei de la Viena şi a 35 de ani de protecţie globală a stratului de ozon. În acest context, în perioada 11-12 septembrie 2020, a fost desfăşurat Maratonul *„Ozon pentru viaţă. 35 de ore nonstop pentru 35 de ani de protecţie a stratului de ozon”*, prin intermediul căruia a fost atrasă atenţia opiniei publice asupra necesităţii depunerii eforturilor comune pentru protecţia stratului de ozon.

În domeniul **managementului integrat al resurselor de apă**, în anul 2020 a fost perfecţionat cadrul normativ în conformitate cu angajamentele din Acordul de Asociere şi tratatele internaţionale, fiind aprobate:

- HG nr. 90/2020 cu privire la modificarea Regulamentului privind cerinţele de colectare, epurare şi deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare şi/sau în emisurări de apă

pentru localitățile urbane și rurale aprobat prin HG nr. 950/2013 – care au scopul de a clarifica cerințele privind epurarea și preepurarea apelor urbane reziduale, astfel încât să nu conducă la poluarea resursei de apă și să nu dăuneze mediului înconjurător;

- HG nr. 736/2020 cu privire la aprobarea Metodologiilor de identificare și desemnare a zonelor vulnerabile la nitrați și zonelor sensibile la nutrienți – care va asigura prevenirea și reducerea impactului poluării cu nitrați proveniți din domeniul agricol;
- Ordinul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nr. 160 din 27 iulie 2020 cu privire la aprobarea Codului de bune practici agricole privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole – care va asigura ghidarea producătorilor agricoli în procesul de utilizare adecvată a nitraților în scopul protecției resurselor de apă.
- Ordinul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nr. 63 din 5 martie 2020 cu privire la aprobarea componenței Comitetelor bazinale Nistru și Dunărea-Prut și Marea Neagră.

În scopul asigurării punerii în aplicare și implementării Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind colaborarea în domeniul protecției și dezvoltării durabile a bazinului râului Nistru (semnat la 29 noiembrie 2012, Roma, Italia) a continuat realizarea măsurilor de cooperare cu Ucraina. Însă din cauza situației pandemice, activitățile de colaborare în baza Acordului s-au axat pe desfășurarea în format on-line a ședințelor Grupurilor de lucru tematice, constituite în baza Acordului, prin intermediul platformei Comisiei mixte moldo-ucrainene privind utilizarea stabilă și protecția bazinului fluviului Nistru. A fost analizat și evaluat proiectul *Planului de acțiuni strategic comun cu partea ucraineană pentru îmbunătățirea situației ecologice a bazinului hidrografic Nistru*. Scopul principal al căruia constă în îmbunătățirea situației ecologice a bazinului fluviului Nistru, și în asigurarea protecției pe viitor a acestuia.

Au fost reluate discuțiile în vederea organizării ședinței Comisiei hidrotehnice interguvernamentale pentru implementarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării (semnat la Chișinău, la 28 iunie 2010). De asemenea, este în proces de examinare setul de materiale recepționate de la partea română cu referire la „Studiul privind fundamentarea actualizării Regulamentului de exploatare și întreținere a Nodului hidrotehnic Stânca-Costești”.

Este important de apreciat suportul partenerilor de dezvoltare acordat prin intermediul următoarelor proiecte de susținere în domeniul managementului integrat al resurselor de apă:

- Proiectul „Consolidarea cadrului instituțional în sectorul alimentare cu apă și sanitație din Republica Moldova”, finanțat de SDC/ADA;
- Proiectul regional „Inițiativa pentru apă a Uniunii Europene Plus” (EUWI+);
- Studiul impactului social și de mediu asupra fluviului Nistru în urma construcției Complexului Hidroenergetic nistrean (CHEN) din Ucraina, implementat de PNUD Moldova, finanțat de Ambasada Suediei în R. Moldova;
- Proiectul GEF „Consolidarea cooperării transfrontaliere și gestionarea integrată a resurselor de apă în bazinul fluviului Nistru”;
- Studiul Diagnostic și Perspectiva privind securitatea apei în Moldova, inițiativă a Băncii Mondiale.

În anul 2020 a fost dezvoltat proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în R. Moldova”, susținut de Banca Mondială. De asemenea, s-a inițiat elaborarea „Studiului de prefezabilitate privind analiza indicatorilor de calitate a aerului, epurarea apelor uzate și gestionarea deșeurilor” susținut de Agenția Internațională de Cooperare a Japoniei (JICA).

Asigurarea unui **management eficient al deșeurilor** este elementul cheie pentru buna funcționare și implementare a Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2017 (HG nr. 248/2013) și a Legii privind deșeurile nr. 209/2016, care se înscrie în obiectivele politicii europene în materie de prevenire a generării deșeurilor și urmărește reducerea consumului de resurse, precum și aplicarea practică a ierarhiei deșeurilor.

Este de remarcat relevanța punerii în aplicare a Legii privind deșeurile, care a facilitat aplicarea reglementărilor, urmare a intrării în vigoare a acestora. Astfel, de rând cu cerințele stabilite în actele normative întrate în vigoare în perioada 2018-2019 precum: Lista deșeurilor; Instrucțiunea privind ținerea evidenței și transmiterea datelor privind deșeurile și gestionarea acestora; Conceptul Sistemului Informațional Automatizat Managementul Deșeurilor www.siamd.gov.md; Regulamentul sanitar privind gestionarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală; Regulamentul privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, în anul 2020 s-a reușit completarea cadrului normativ cu *două reglementări importante* axate pe aplicarea principiului de responsabilitate extinsă a producătorului (REP) pentru *baterii și acumulatori și deșeurilor de baterii și acumulatori, de ambalaj și deșeurile de ambalaj*.

Astfel, un prim pas în implementarea REP este colectarea separată a DEEE-urilor și asigurarea atingerii țintelor de reciclare, recuperare și eliminare. În acest scop, în Republica Moldova au fost *înregistrate 37 de întreprinderi cu statut de producător de EEE și 3 sisteme colective*. Sistemele colective dețin Autorizații de mediu pentru

gestionarea deșeurilor pentru desfășurarea activităților privind implementarea REP. Principiul REP urmează a fi implementat și pentru deșeurile de baterii și acumulatori, și de ambalaj în conformitate cu noile reglementări aprobate.

În acest context, reglementările sus menționate, contribuie la creșterea gradului de responsabilizare a producătorilor, importatorilor, distribuitorilor și generatorilor de deșeuri asigurând raportarea informațiilor pe deșeuri, creșterea accesibilității la serviciile publice digitizate și simplificarea proceselor de raportare a datelor, inclusiv și crearea climatului favorabil pentru dezvoltarea sectorului de reciclare și valorificare a anumitor fluxuri de deșeuri având la bază principiul REP.

Necesită a fi remarcat una din performanțele importante care a stabilit cerințe pentru incinerarea și co-incinerarea deșeurilor urmare a adoptării Legii nr. 116/2019 privind modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile. Aceasta stabilește bază legală pentru dezvoltarea reglementărilor și cerințelor specifice pentru instalații, precum și crearea infrastructurii pentru incinerarea și co-incinerarea deșeurilor. În acest sens, proiectul de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind incinerarea și co-incinerarea deșeurilor, a fost elaborat și este la etapa de discuții și consultări cu publicul.

Totodată, pentru eficientizarea generării datelor privind deșeurile și accesul publicului la acestea, de rând cu platforma informațională www.siamd.gov.md dezvoltată de minister, ONG-urile de mediu contribuie prin diverse acțiuni în acest domeniu. Astfel, A.O. Asociația pentru Valorificarea Deșeurilor a creat platforma on-line <https://e-circular.org/statistici/>, unde poate fi vizualizată (în diverse diagrame) statistica deșeurilor generate, numărul gunoiștilor și aplicarea amenzilor. Serviciul dat poate fi utilizat de către autorități publice centrale și locale responsabile pentru evidența datelor privind deșeurile dar și de către operatorii de salubritate și agenții economici producători de deșeuri.

Concomitent, urmare a implementării proiectului „Oraș curat cu e-deșeu reciclat” lansat de Asociația pentru Valorificarea Deșeurilor cu suportul Programului de Granturi mici GEF SGP Moldova, în mun. Chișinău, a fost creată o hartă a punctelor de colectare, care permite identificarea celui mai apropiat punct pentru colectarea e-deșeurilor. În prezent, sunt organizate *128 puncte de colectare de DEEE* (instalate 80 tomberoane de dimensiunii medii, plasate în incinta instituțiilor din sectorul public, privat și mediul academic și alte 8 tomberoane mari în exterior, 7 din ele plasate pe teritoriilor stațiilor de alimentare). Harta poate fi vizualizată pe <https://e-circular.org>.

Pentru pregătirea platformei de **dezvoltare a infrastructurii de management al deșeurilor și atragerea** finanțării sectorului, în anul 2020 a fost adoptată *Legea nr.*

89/2020 pentru ratificarea Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții (BEI) privind implementarea proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova”, în mărime de 25 mil. Euro. Investiția este un împrumut suveran care prevede și partea de grant. Prioritar, investiția va fi orientată în trei regiuni de management al deșeurilor (RMD nr. 1- r-nul Cantemir, mun. Cahul, r-nul Taraclia și UTA Găgăuzia (Vulcănești și Ceadâr-Lunga); RMD nr. 5 - r-nul Ungheni, r-nul Nisporeni, r-nul Călărași și RMD nr. 8 - r-nul Briceni, r-nul Ocnița, r-nul Edineț, r-nul Dondușeni) și mun. Chișinău care dispun de studii de fezabilitate finalizate și acorduri de mediu. În acest scop, a fost selectată Regiunea de Management al Deșeurilor nr. 5 (RMD 5) ca proiect pilot.

Concomitent, a fost elaborată și aprobată HG nr. 897/2020 cu privire la alocarea mijloacelor financiare și semnat Acordul de sub-finanțare, încheiat între Ministerul Finanțelor și Primăria mun. Chișinău la data de 22.12.2020 cu nr. 1. Pentru monitorizarea implementării proiectului „Deșeuri Solide în Republica Moldova” a fost aprobat Ordinul nr. 268 din 17.12.2020 cu privire la instituirea Comitetului Director.

MADRM a planificat în cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM 2020-2022) surse financiare, astfel ca, investițiile care vor fi realizate în infrastructura de management al deșeurilor, să fie susținute și inițiativele agenților economici în baza unor proiecte echitabile pentru dezvoltarea principiului de responsabilitate extinsă a producătorilor pentru colectarea și sortarea deșeurilor reciclabile. Suportul financiar se preconizează și pentru susținerea investițiilor în tehnologiile de reciclare și valorificare a deșeurilor, axat pe economia circulară pentru a reîntoarce în circuitul economic deșeurile care pot crea o piață a materiei prime secundare pentru Republica Moldova.

În domeniul **managementului substanțelor chimice** activitățile au fost orientate pe dezvoltarea cadrului normativ de implementare a Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice.

Pentru promovarea responsabilităților și eforturilor comune de cooperare în domeniul transportului internațional de produse periculoase care prezintă risc, în vederea protejării sănătății umane și a mediului, de potențiale daune, în 2020 au fost elaborate și aprobate două reglementări importante:

- Regulamentul privind exportul și importul de produse chimice periculoase care prezintă risc (HG nr. 505/2020). Obiectivul acestui act normativ constă în dezvoltarea mecanismului de aplicare a Convenției de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză, aplicabilă anumitor

produse chimice periculoase și pesticide, care fac obiectul comercial la care Republica Moldova a aderat din 2004.

- Conceptul Tehnic al Sistemului Informațional Automatizat “Registrul produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova” (HG 535/2020).

Astfel, baza normativă care se dezvoltă la etapa actuală este necesară pentru a stabili responsabilitățile subiecților de drept în acest domeniu, în scopul reglementării obligațiilor persoanelor fizice și juridice care produc sau plasează pe piață substanțe sau amestecuri chimice, interdicțiile și restricțiile privind producerea, plasarea, condițiile de clasificare, etichetare și ambalare a substanțelor și amestecurilor chimice, procedura de raportare a produselor chimice, stocurile și deșeurile acestora. Urmează elaborarea și completarea cadrului normativ cu reglementări noi care vor pune bazele mecanismelor de implementare a Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice.

La capitolul participării la implementarea programelor de combatere și lichidare a focarelor de stocuri de deșeuri periculoase, pe parcursul anului 2020 a continuat implementarea Memorandumului de Înțelegere semnat între Misiunea în Republica Moldova a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) în vederea implementării proiectului „Eliminarea și distrugerea pesticidelor inutilizabile din regiunea transnistreană a Republicii Moldova. Faza 2”. În perioada 2019-2020, Misiunea OSCE în Moldova a facilitat îndepărtarea pesticidelor învechite de pe malul stâng al râului Nistru pentru a proteja mediul și sănătatea persoanelor care locuiesc în imediata apropiere a depozitelor de pe ambele maluri. Funcțiile de supraveghere generală a procesului de implementare a proiectului au fost delegate Agenției de Mediu. Până la finele anului 2020 au fost reambalate de pe teritoriul *a 23 de localități din regiunea transnistreană și exportate la uzina de incinerare din Germania 406,6 tone de pesticide din cele circa 600 tone planificate a fi eliminate* de pe întreg teritoriul transnistrean. Activitățile de transport și eliminare a pesticidelor vor continua pe parcursul anului 2021.

Pentru consolidarea capacităților Republicii Moldova **în domeniul managementului deșeurilor radioactive** a fost lansat proiectul de asistență tehnică oferit de Guvernul Regatului Suediei. Obiectivele principale fiind elaborarea și implementarea programului de monitorizare radiologică și a mediului, precum și construcția unui nou depozit pentru stocarea deșeurilor radioactive, ce vor corespunde cerințelor Uniunii Europene.

Totodată, proiectul este orientat spre îmbunătățirea conștientizării provocărilor din domeniul gestionării deșeurilor radioactive prin activități de comunicare la nivel național

și prin schimb de informații cu organizații internaționale, inclusiv Uniunea Europeană și Internațional Agenția pentru Energie Atomică.

A continuat dezvoltarea infrastructurii de **alimentare cu apă și canalizare** și asigurarea accesului populației la sisteme și servicii sigure de alimentare cu apă și canalizare prin implementarea proiectelor finanțate din Fondul Ecologic Național (FEN).

În anul 2020, de către Consiliul de administrare a FEN au fost aprobate 122 proiecte cu valoare totală de 328 761,5 mii lei, dintre acestea, 28 au fost proiecte noi pentru care au fost alocate mijloace financiare de 67 082,1 mii lei (din valoarea totală de 259 268,7 mii lei), iar celelalte 94 proiecte, cu valoare aprobată de 261 679,4 mii lei - sunt etape noi în implementarea proiectelor demarate anterior.

Pe parcursul anului au fost finalizate 2 proiecte (integral) și 15 etape pe domeniul aprovizionării cu apă și de canalizare. Urmare a efectuării lucrărilor de construcții în perioada menționată au fost obținuți următorii indicatori:

- 238 km de apeduct;
- 79 km de rețele canalizare;
- 4 stații de tratare;
- 5 stații de epurare.

De rezultatele implementării proiectelor finanțate din FEN pe parcursul anului 2020 vor beneficia cca 200 000 locuitori.

Principalele proiecte finalizate pe parcursul anului 2020 cu finanțare din FEN:

- localitatea Geamăna, raionul Anenii Noi, construcția turnului de apă și forare a sondei arteziene, finanțat în 2 etape, turn de apă -1, sonda -1;

- orașul Dondușeni, reconstrucția stației de epurare și a sistemului de canalizare, finanțat în 2 etape, stație de epurare reconstruită -1, Nr. locuitori conectați suplimentar – 500;

- localitatea Florițoaia Veche și Florițoaia Nouă, raionul Ungheni, construcția sistemului de aprovizionare cu apă, finanțat în 3 etape, apeduct – 35 km, gospodării conectate la apeduct – 300, obiecte sociale conectate – 9, stație de pompare -1;

- orașul Ocnița, reconstrucția rețelelor de canalizare, etapă unică, rețele de canalizare reabilitate -7 km, Nr. locuitori reconectați – 6200;

- localitatea Ciulucani, raionul Telenești, renovarea și modernizarea sistemului de apeduct din sat, finanțat în 5 etape, gospodării conectate la apeduct –360, obiecte sociale conectate –7, turn de apă – 2, sonde – 2, stație de tratare – 1, stație de pompare -1;

- localitatea Tîrnova, raionul Edineț, construcția sistemului de apeduct, finanțat în 2 etape, gospodării conectate la apeduct – 365, apeduct - 23 km, obiecte sociale conectate – 5, stație de pompare -1;

- localitatea Vadul lui Vodă, mun. Chișinău, reconstrucția sistemului de canalizare în cartierul vechi al orașului, 4 etape, sistem canalizare reconstruit - 5,69 km, nr. gospodăriilor conectate – 367, obiecte sociale conectate – 6;

- localitățile Grinăuți Moldova și Rediul Mare, raionul Ocnița, apeduct – 10,7 km, turn de apă – 1, construcția sistemului de apeduct, finanțat în 3 etape, stație pompare – 1, sondă -1, gospodării conectate – 166;

- localitatea Hîjdieni, raionul Glodeni, sistem de alimentare cu apă, etapă unică apeduct – 2,600 km, turn de apă -1, gospodării conectate – 160, sondă – 1;

- satul Burlănești, raionul Edineț, construcția sistemului de asigurare cu apă a localității, apeduct -10 km, turn de apă -1, gospodării conectate -180, obiecte sociale - 3;

- primăria Sadova, Călărași, crearea serviciului de salubritate Autospeciale procurate -2;

- Proiectul Î.M. „Autosalubritate Chișinău” procurarea unui compactor de deșeuri cu lanț de nivelare Autospeciale procurate -1.

- localitate Corjova, Criuleni, procurarea utilajului de evacuare a deșeurilor menajere solide Autospeciale procurate -1;

- Proiectul implementat de „Apele Moldovei” privind asigurarea protecției împotriva inundațiilor prin fortificarea barajului lacului de acumulare Ghidighici și reconstrucția evacuatorului de fund.

- Proiectul „Animale. Enciclopedie, volumul II” realizat de către Universitatea de Stat din Tiraspol, domeniul informare și educare în biodiversitate. Cărți editate - 2500.

În cadrul proiectului de construcție a apeductului magistral Chișinău-Strășeni-Călărași a fost semnat contractul cu compania Consulting Engineers Salzgitter GmbH (CES) privind prestarea serviciilor de consultanță și pentru elaborarea proiectului tehnic în cadrul proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” și Acordul financiar în sumă de 10 000 000 Euro, pentru implementarea etapei II a proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”, susținut financiar de Guvernul Federal German.

Pe parcursul anului 2020 au continuat lucrările de construcție a Stației de Epurare în orașul Cantemir, raionul Cantemir, în cadrul proiectului „Consolidarea infrastructurii de apă și sanitație în zonele rurale prin evacuarea în siguranță a apelor uzate în orașul

Cantemir”, în sumă de 7 803 995 euro, Grant oferit de Uniunea Europeană și Agenția de Dezvoltare Austriacă (ADA).

În domeniul conservării biodiversității, instituirii ariilor naturale protejate de stat și biosecurității a continuat dezvoltarea cadrului normativ, fiind aprobat proiectul Codului silvic (HG nr. 962/2020), care prevede promovarea practicilor de gestionare durabilă a fondului forestier proprietate publică și privată, asigurarea integrității fondului forestier și a permanenței pădurii, asigurarea inventarierii și ținerii evidenței fondului forestier național, majorarea suprafeței terenurilor ocupate cu păduri din material săditor calitativ și certificate, creșterea responsabilității autorităților locale, deținătorilor de terenuri, la schimbarea destinației terenurilor acoperite cu vegetație forestieră, ș.a. Proiectul este în proces de examinare în cadrul Comisiilor Parlamentare.

De asemenea, *a fost aprobat în prima lectură proiectul legii privind comercializarea materialului forestier de reproducere* (armonizat la Directiva 1999/105/CE a Consiliului Europei din 22 decembrie 1999 privind comercializarea materialului forestier de reproducere), care stabilește condițiile de calitate în vederea producerii și/sau comercializării materialului forestier de reproducere, destinate producției din sectorul forestier, utilizarea materialului forestier de reproducere, regiunile de proveniență, catalogul Național al materialelor de bază și lista materialelor de bază, certificarea, comercializarea și exportul lui, precum și controlul producătorilor, furnizorilor și beneficiarilor de material forestier de reproducere.

Pentru diminuarea impactului negativ asupra biodiversității acvatice de la pescuitul ilegal și exagerat a fost aprobată HG nr.959/2020 prin care a fost prelungit până în anul 2030 termenul de interzicere a importului plaselor de pescuit confecționate din fire polimerice netorsionate.

Condițiile actuale (schimbările climatice, fragmentarea habitatelor, poluarea, dispariția speciilor, etc.), implementarea insuficientă a legislației în domeniu, aprecierea insuficientă de către populație a valorilor biodiversității, necesită o abordare adecvată a rolului acesteia pentru economia națională și impulsionează procesele de protecție a componentelor diversității biologice. Astfel, în scopul dezvoltării Rețelei Ecologice Naționale prin asigurarea managementului și protecției elementelor Rețelei Ecologice Naționale din afara sistemului de arii naturale protejate de stat, a fost inițiat procesul de elaborare a proiectului legii privind modificarea unor acte normative, care include aprobarea siturilor Rețelei Emerald.

În contextul necesității asigurării măsurilor de conservare, protecție și gestionare durabilă a ecosistemelor din zona Nistrului de Jos a fost elaborat proiectul de lege

privind fondarea Parcului Național „Nistru de Jos”. Importanța Parcului Național „Nistrul de Jos” este determinată de starea asociațiilor de plante și animale, de particularitățile landşaftului, substratului și potențialul turistic al acestuia. Beneficiarii direcți sunt cele 13 comunități din hotarele administrativ-teritoriale ale raionului Căușeni, localitățile: com. Plopi-Știubei, com. Grădinița (s. Leuntea, s. Valea Verde, com. Copanca, s. Zahorna, com. Cârnațeni; în hotarele administrativ-teritoriale ale raionului Ștefan Vodă, localitățile: s. Olănești, s. Talmaza, s. Cioburciu, s. Popeasca, s. Palanca, s. Purcari, s. Crocmaz, s. Tudora, s. Răscăieți.

În scopul executării prevederilor art. 13 din Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat și art. 3 din Legea nr. 132/2018 privind fondarea Rezervației biosferei „Prutul de Jos” în 2020 a fost elaborat proiectul Regulamentului de funcționare a Rezervației biosferei „Prutul de Jos”.

Necesitatea asigurării unui sistem eficient de **biosecuritate**, în conformitate cu cerințele internaționale, a condiționat elaborarea în a. 2020 a unui nou proiect de lege privind organismele modificate genetic (HG nr. 961/2020). Prevederile proiectului actualizează și consolidează evaluarea riscurilor pentru mediu determinate de organisme modificate genetic, în special în ceea ce privește evaluarea efectelor pe termen lung asupra mediului, în conformitate cu prevederile Directivei 2018/350 CE și Directivei 2015/412 CE referitor la posibilitatea statelor de a restricționa sau de a interzice cultivarea organismelor modificate genetic pe teritoriul lor, directive care completează Directiva 2001/18/CEE.

Extinderea zonelor împădurite prin promovarea regenerării copacilor, utilizarea de metode de recoltare care reduc pierderile și stabilirea de zone de conservare în interiorul pădurilor destinate producției pot duce la creșterea pe termen lung a cantității medii de carbon stocat. Aceste opțiuni de gestionare pot avea, de asemenea, efecte pozitive asupra biodiversității și asupra altor elemente cheie pentru ecosisteme, cum ar fi menținerea fluxurilor hidrologice.

În scopul realizării acestor deziderate în 2020 în cadrul proiectului „Activități de asigurare a durabilității pentru ecosistemele pre-acvatice în Zona Ramsar „Nistrul de Jos” au fost efectuate lucrări de completare cu puieți a plantărilor efectuate în 2018-2019 pe 18,5 ha în s. Popeasca și 5 ha în s. Cioburciu. Concomitent, au fost efectuate lucrări de plantare pe o suprafață de 5,5 ha pe malul stâng al Nistrului (s. Kremenciug).

În anul 2020 au fost înființate/reabilitate cu suportul financiar din cadrul Programelor IFAD 160,5 ha de perdele/plantații forestiere de protecție:

- Plantații forestiere de protecție a terenurilor degradate – 133,0 ha
- Perdele forestiere de protecție a terenurilor agricole – 19,0 ha

- Fâșii forestiere riverane – 8,5 ha.

Pe parcursul anului 2020 au fost executate lucrări de restabilire a fâșiilor de protecție pe drumurile naționale în valoare de 168,9 mii lei.

În anul 2020 de către Agenția „Moldsilva” au fost plantate culturi silvice în fondul forestier pe o suprafață de 1062,0 ha și aplicate lucrări de ajutorare a regenerării naturale – pe o suprafață de 2943,0 ha.

În scopul efectuării cercetărilor științifice ale **subsolului** pentru descoperirea de noi zăcăminte și dezvoltarea continuă a bazei de materie primă, în a. 2020 au fost înregistrate 7 zăcăminte noi și sunt în proces de studiu 12 sectoare de subsol, cercetările fiind efectuate exclusiv din contul agenților economici.

În a. 2020 a fost creat portalul cu baze de date geospațiale <http://geologie.gov.md/>

Pentru asigurarea **monitoringului calității mediului** Agenția de Mediu a elaborat și realizează Programul anual privind monitorizarea calității componentelor mediului, care a fost întocmit în conformitate cu normele și cerințele actelor normative și a tratatelor internaționale, la care Republica Moldova este parte. Programul este publicat pe pagina web a Agenției - <http://www.mediu.gov.md/ro/content/monitoringul-calit%C4%83%C8%9Bii-mediului>.

Cu suportul partenerilor externi (EUWI+) a fost posibil realizarea proiectului de extindere a rețelei de monitoring al apelor subterane cu 15 puncte noi de monitorizare, câte 5 puncte pentru fiecare corp de apă subterană din cadrul Bazinului Dunărea-Prut Marea Neagră (12 izvoare și 3 sonde nou forate).

Cu referire la dezvoltarea sistemului de monitoring al calității apelor - pe parcursul anului 2020 rețeaua de monitorizare a calității apelor de suprafață a fost extinsă cu încă 6 locații de monitorizare, asigurând astfel, identificarea stării ecologice a încă 6 corpuri de apă din cele 2 districte hidrografice. S-a examinat posibilitatea atragerii suportului financiar în cadrul Programului SDS-ADA pentru a extinde cu încă 50 de puncte de monitoring, numărul corpurilor de apă din districtul hidrografic Nistru, pentru analiza stării și calității lor. Tot în cadrul acestui Program au fost organizate 3 licitații publice de achiziționare a 2 stații automate de monitorizare în regim on-line a calității apei pe fluviul Nistru.

A continuat activitatea de revizuire a standardelor de calitate a mediului și armonizarea acestora cu standardele internaționale de calitate a factorilor de mediu, în anul 2020 fiind procurate: 42 de standarde pentru determinarea calității apei, 10

standarde pentru sistemul de management al calității, 3 standarde pentru determinarea calității solului, 1 standard pentru determinarea calității aerului. Pe parcursul anului au fost puse în aplicare următoarele 5 standarde:

- *Calitatea solului*: SM ISO 10390:2014 Determinarea pH-ului; SM ISO 10381-2:2014 Prelevarea probelor Partea 1. Linii directoare privind tehnicile de eșantionare;
- *Calitatea Apei*: ISO 9297:1989 Determinarea clorurilor – titrarea azotatului de argint cu indicator de cromat (Metoda Mohr's); SM STAS 6953:2007 Ape de suprafață și ape uzate. Determinarea conținutului de materii în suspensie, a pierderii la calcinare și a rezidului la calcinare; ISO 8245:1999 Liniile directoare pentru determinarea carbonului organic total (TOC) și a carbonului organic dizolvat (DOC).

Pentru asigurarea **accesului publicului la informația de mediu și de diseminare a informației de mediu** pe parcursul anului 2020 a fost dezvoltat sistemul de indicatori în domeniul protecției mediului, care au stat la baza elaborării și publicării Raportului național privind starea mediului în Republica Moldova pentru perioada a. 2015-2018, care poate fi accesat la adresa <https://drive.google.com/file/d/1YD6esULO-JNJGhTmN1P8U2Ft228B8hGH/view>.

Buletine zilnice, lunare privind starea mediului sunt plasate și accesibile publicului la adresa: <http://www.mediu.gov.md/ro/content/rapoarte-starea-mediului>

Informația privind politicile, planurile și programele în domeniul protecției mediului, inclusiv rapoartele privind implementarea documentelor de politici sunt plasate pe pagina web la adresa:

<http://www.madrm.gov.md/ro/content/documente-de-politici-%C3%AEn-domeniul-mediului-%C8%99i-rapoartele-de-monitorizare>;

Listele actelor permissive eliberate de Agenția de Mediu, avizele, inclusiv acordurile și autorizațiile pentru activitățile cu impact asupra mediului pot fi accesate la adresa: <http://mediu.gov.md/ro/content/acte-permissive>.

Informația privind evaluarea impactului asupra mediului:

<http://www.madrm.gov.md/ro/content/evaluare-impact-0> și

<http://mediu.gov.md/ro/content/evaluarea-impactului-asupra-mediului>;

În anul 2020 în cadrul Agenției de Mediu s-au utilizat 4 sisteme informaționale automatizate:

1. <https://actpermisiv.gov.md>

2. <https://e-pescuit.mediugov.md>
3. <https://siamd.gov.md>
4. documente.mediugov.md

În scopul asigurării **controlului și monitorizării conformării/respectării** de către agenții economici a legislației de mediu și a cerințelor de protecție a mediului pe parcursul a. 2020, Inspectoratul pentru Protecția Mediului a efectuat: 636 - controale planificate la agenții economici; 365 - controale inopinate; 1071 - controale inopinate pentru eliberarea actelor permise.

De asemenea, au fost încheiate: 2045 - Procese – verbale de control; 117 - Procese – verbale de control cu aplicarea sancțiunilor; 4652 - Procese – verbale cu privire la contravenții.

Pe parcursul anului 2020 în urma controalelor și inspectărilor ecologice de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului au fost aplicate amenzi în sumă de - 6 575 850 lei. De asemenea, prejudicii cauzate mediului calculate și înaintate spre achitare în anul 2020 constituie – 22 056 638 lei. Prejudicii cauzate mediului achitate în anul 2020 – 1 298 343 lei. Au fost aplicate amenzi în sumă de - 6 575 850 lei.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului pe parcursul anului 2020 a efectuat - 4322 razii anti-braconaj și combaterea tăierilor ilicite. De asemenea, au fost efectuate și razii de salubritate.

În scopul asigurării realizării **angajamentelor asumate de țara noastră în cadrul Convențiilor de mediu regionale și globale**, în anul 2020:

- Republica Moldova a asigurat Președinția în exercițiu a Comisiei internaționale pentru protecția fluviului Dunărea (ICPDR) creată în baza Convenției privind protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea. Principalele obiective fiind axate pe: îmbunătățirea cooperării dintre membrii ICPDR, punerea accentului pe membrii non-UE, reducerea poluării apei în bazinul fluviului Dunărea, consolidarea rezistenței la efectele schimbărilor climatice;

- În perioada 8-11 decembrie 2020 s-a participat la cea de-a opta sesiune a reuniunii Părților la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (*Convenția Espoo, 1991*), și cea de-a patra sesiune a reuniunii Părților la Protocolul privind evaluarea strategică de mediu. Ținând cont de situația pandemică, delegațiile au participat la eveniment on-line, prin intermediul platformei Interprefy. Țara gazdă a evenimentului a fost Vilnius (Lituania). În cadrul sesiunilor, au fost analizate progresele înregistrate de Părți în implementarea celor două tratate, au fost

adoptate decizii cheie pentru funcționarea acestora, aprobată strategia pe termen lung, precum și direcțiile și prioritățile pentru viitor;

- Republica Moldova a perfectat și a prezentat Secretariatului Convenției privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi (CLRTAP) *Inventarul național privind emisiile de poluanți atmosferici* însoțit de *Raportul informativ de inventariere* pentru perioadele 1990-2017 și 1990-2019, elaborate cu susținerea financiară și metodologică a Coaliției Climă și Aer Curat. Pentru prima dată, ca parte componentă a Raportului de inventariere a fost inclus și poluantul „carbonul negru/black carbon”;

În scopul întăririi capacităților Secretariatul Convenției privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi (CLRTAP) în comun cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltări Regionale și Mediului au organizat un seminar de instruire privind realizarea și raportarea angajamentelor țării în cadrul Convenției. Evenimentul, desfășurat în format on-line, a fost destinat experților naționali antrenați în activitatea de raportare către Convenția LRTAP.

Participanții la seminar au fost familiarizați cu noile cerințele de raportare actualizate de CLRTAP, axându-se pe:

Ghidul de inventariere al emisiilor EMEP / EEA 2019, ca document principal în pregătirea rapoartelor către Convenție. Bazele de date și factorii de emisie;

Liniile directe privind raportarea datelor și proiecțiile emisiilor. Recomandări privind colectarea datelor;

Informații introductive despre cartografierea emisiilor și utilizarea programelor GIS; obiective și sarcini pentru anul 2021;

Informații privind posibilitățile de utilizare a programelor GIS. Metode de compilare a inventarelor de emisii spațiale QGIS;

Recomandări pentru pregătirea nomenclatoarelor de raportare NFR și a raportului informativ (IIR).

- În perioada 30.11-04.12.2020 s-a participat la ce-a de 40-ea Reuniuni a Comitetului permanent al Convenției de la Berna (format on-line);

- A fost elaborat și prezentat în luna martie 2020 raportul către Secretariatul Convenției privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale, în cadrul ciclului doi de raportare;

În perioada 16-17 noiembrie, la Geneva s-a desfășurat reuniunea părților la Convenția de la Aarhus privind accesul la informații, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție pe probleme de mediu. Evenimentul a fost organizat de Comisia Economică pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite (UNECE), în cadrul celei de-a VII-a reuniuni a Grupului de lucru privind accesul la informații.

Agenda evenimentului a inclus subiecte cu privire la accesul la informații despre produse legate de mediu, informații cu privire la organisme modificate genetic,

etichetarea ecologică a produselor precum și actualizarea recomandărilor privind instrumentele de informare electronică.

Grupul de lucru privind accesul la informații este prezidat de Republica Moldova, Ministerul ADRM, punct național focal al Convenției de la Aarhus.

În contextul situației pandemice COVID-19, Republica Moldova, a desemnat-o pentru prezidarea celei de-a 7-a reuniuni a Task Force privind accesul la Informații (Convenția de la Aarhus), pe Ambasadorul și reprezentantul permanent al Republicii Moldova la ONU, OMC și alte organizații internaționale la Geneva, Dna Tatiana Molcean. De asemenea, din partea țării noastre la evenimentul, desfășurat în format online, au participat reprezentanții Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

În cadrul ședinței a fost realizat schimbul de informații, bune practici și studii de caz cu referire la accesul la informații despre produse legate de mediu; accesul la informații cu privire la organisme modificate genetic; actualizarea recomandărilor privind instrumentele de informare electronică; accesul publicului la informațiile de mediu, inclusiv cele legate de pandemia COVID-19 și aplicarea restricțiilor de divulgare în conformitate cu Convenția de la Aarhus.

Valentina Țapeș
Secretar de Stat,
domeniul protecția mediului